



1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

FİNANS PİYASASININ HAYVANAT BAHÇESİ

GİZEM ERİM ÖZÇELİK



Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
ŞUBAT, 2019
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
2. FİNANS PİYASASININ HAYVANLARI.....	2
2.1. AYI PİYASASI	2
2.2. BOĞA PİYASASI	3
2.3. SİYAH KUĞU PİYASASI	4
2.4. TAVŞAN PİYASASI.....	5
2.5. KURT PİYASASI	6
2.6. KEDİ PİYASASI	7
2.7. PİYASALARDA KELEBEK ETKİSİ	8
2.8. ŞAHİN VE GÜVERCİN PİYASASI.....	9
3. SONUÇ	10
4. KAYNAKÇA	11

1. GİRİŞ

Kaynak ihtiyacı olan girişimciler ile birikim sahibi yatırımcılar arasındaki kaynak alışverişini sağlayan kurumlardan, yatırım ve finansman araçları ile bunları düzenleyen kurallardan oluşan yapıya finansal piyasa denmektedir. Yani finansal piyasalar fon arz ve talebinin karşılaştığı piyasalardır.

Finansal piyasalar fon fazlası olan, başka bir ifadeyle fazla parası olan ile paraya ihtiyacı olanların karşılıklı etkileşime girdiği alandır. Tüm finansal piyasalarda başarılı olmanın temel şartı, aktif halde olan piyasa koşullarını iyi yorumlayabilmek ve geleceğin nasıl şekilleneceğine dair doğru tahminlerde bulunmaktır.

Türkiye’de ve dünyada finans piyasalarında açıklanan ekonomik verileri daha iyi anlayabilmek için hayvan isimleri kullanılmaktadır. Bu hayvanlardan en çok kullanılanları ‘ayı ve boğa’ olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunların dışında şahin, güvercin, siyah kuğu, kedi, siyah kanarya vb. birçok hayvan finans piyasasında yer almaktadır. Buradan hareketle çalışmamızda, finans piyasasının daha iyi anlaşılması amacıyla hayvanların savunma ve hareket kabiliyetlerine göre şekillenen finans piyasaları incelenecektir.

2. FİNANS PİYASASININ HAYVANLARI

2.1. AYI PİYASASI



Ayı metaforu pençeleriyle yukarıdan aşağıya vurarak saldırı gerçekleştirir.



Ayı piyasası, fiyatların düşüş yaşadığı ve düşüş eğiliminin devam ettiği finansal piyasalar için kullanılmaktadır. Sadece forex piyasası değil hisse senetleri, tahvil piyasası gibi tüm finansal piyasalar da yaşanan fiyatların düşüş trendi için kullanılmaktadır. İngilizce olarak bearish market olarak ifade edilir. Bununla karşılaştığımız ekonomi analizlerinde fiyatların düşüşünün beklendiğini anlayabiliriz.

AYI PİYASASININ AŞAMALARI

1. Yükseliş trendinin yani boğa piyasasının getirdiği karlılık sonucu yavaşça elden çıkarmalar başlar. Fiyatlar yavaşça düşüş eğilimine girer.
2. İkinci aşama panik aşamasıdır. Alıcılar azalırken satıcılar aceleci davranır ve bu durum fiyatların düşüşünü hızlandırır. Yüksekten satamadığını düşünen satıcılar bir an önce elden çıkarmak isteyerek panik satışları yapar.
3. Üçüncü aşamada ise piyasadaki kötü haberler ve karamsar hava dağılır. Gelen yeni iyi haberlerle piyasada alıcılar ortaya çıkmaya ve ayı piyasasını sonlandırmaya başlar.

Ayı piyasası gibi kavramlar çok kısa zaman dilimleri için kullanılmaz. Genellikle birkaç günlük grafikten yıllık grafiğe kadar uzanan bir skalada bu kavramın kullanıldığına rastlarız. Kimi çevreler ayı piyasasına girildiğinin belirtilmesi için fiyatların önceki tepe noktasından %20 daha aşağıya inmesi gerektiğini belirtir. Fakat pratikte yaygın kullanım içerisinde buna dikkat edilmemektedir.

2.2. BOĞA PİYASASI

BOĞA PİYASASI

Boğa metaforu düşmanına boynuzlarıyla aşağıdan yukarıya doğru saldırır.



Boğa piyasası fiyatların yükselişte olduğu ve yükseliş eğiliminin devam etmesinin beklendiği finansal piyasalar için kullanılan bir kavramdır. Boğa piyasasında iyimser bir hava hakimdir. Fiyatların yükselişi beklenmektedir. Gelen iyi haberlerle beraber talep artar ve alıcılar satıcılardan daha fazla ortaya çıkar. Bu nedenle fiyatlar da kademeli olarak artış yaşar. Boğa piyasası grafiğine bakıldığı zaman yükseliş yönlü bir grafik görürsünüz.

1. Toplama: Zararda olan ve cesareti kırılmış yatırımcılar tarafından satışı gerçekleştirilen değeri çok ucuz malların büyük yatırımcılar tarafından toplanmaya başladığı aşamadır. Henüz belirgin bir yükseliş trendi hâkim değildir ve genel olarak piyasaya ilgi hala azdır.

2. Alım Dalgası: Toplama aşamasının ardından piyasada artık iyileşme belirtilerinin net bir şekilde fark edilmeye başlandığı ve küçük yatırımcıların da artık alım dalgasına dâhil olduğu, işlem hacimlerinin arttığı aşamadır.

3. Doğunluk: Hacim artışıyla piyasa belirli bir doğunluğa ulaşmıştır ve piyasada alıcı oldukça azalmıştır. Boğa Piyasasının sonuna gelindiğini gösterir, ardından sert düşüş dalgasının başlaması beklenebilir.



BOĞA PİYASASININ AŞAMALARI

Teknik olarak fiyatların en düşük seviyesinden %20 yükseldiği durumda boğa piyasasına girildiği kabul edilmektedir.

2.3. SİYAH KUĞU PİYASASI

SİYAH KUĞU PİYASASI

Siyah kuğu metaforu olasılık dışı, olması imkansız durumları ifade eder. Çünkü kuğular; sadakatlidirler-ihanet etmezler- eşiiz gezmezler.

Siyah kuğu piyasası tahmin edilemeyen, büyük etki yaratan sürpriz hareketleri tanımlamakta kullanılmaktadır. Yatırım süresi uzadıkça bu gibi olaylara maruz kalma riski artmaktadır ve siyah kuğu olayları uzun vadeli yatırımların getirisinde çok önemli rol oynamaktadır. Borsada büyük hareket yaşandığında şanslı tarafta olanların getirileri siyah kuğu sayesinde çok iyi görünmektedir.



İhtimal dışında tutulan ama gerçekleşen ve çok büyük etkiler yaratan, internetin yaygınlaşmasından, savaşlara, teknolojik devrimlerden, salgın hastalıklara kadar her alanda böyle Siyah Kuğu olarak nitelendirilecek olaylar var. Bu olaylar olumlu yönde olabileceği gibi; yeni teknolojiler, moda akımları, bir kitabın satışı vb.; olumsuz yönde de olabilmektedir; salgın hastalıklar, ekonomik buhranlar, savaşlar vb.

2.4. TAVŞAN PİYASASI

TAVŞAN PİYASASI

Tavşanın davranışı sürekli aşağı ya da yukarı değildir. Tavşan aşağı ya da yukarı zıplayabilir; ancak hiç bir zaman hep aynı yöne ilerlemez.



Tavşan piyasası aşağı ya da yukarı yönlü herhangi bir eğilimin olmadığı, bir trendden bahsedilmeyen piyasalar için kullanılan bir tabirdir. Tavşan piyasası doyuma ulaşmış, ekonomik açıdan canlılığın sağlandığı ortamların sonrasında piyasaya hakim olan yatay pozisyondur. Tavşan piyasasında ufak çaplı inişler çıkışlar olabilir ama inatçı yükselişler ya da kararlı çakımlar söz konusu değildir. Borsa tarihinde özellikle amerikan borsasında tavşan piyasası ara sıra görülmektedir.

Tavşan Piyasasının 3 aşaması:

1. Aşama: Ekonomik Durgunluk
2. Aşama: Ekonomik Canlılık
3. Aşama: Durağanlaşma

Üçüncü aşama tavşan piyasasının başladığı aşamadır.

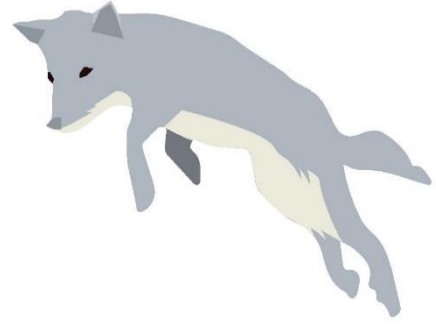


TAVŞAN AŞAMALARI
PİYASASININ

2.5. KURT PİYASASI

KURT PİYASASI

Kurt puslu havayı sever.



Belirsiz piyasanın hakim olduğu ortamda kurt piyasasından bahsedilmektedir. Kurt piyasası demek piyasanın içinde bulunduğu kırılgan durum demektir. Bu piyasanın hakim olduğu ortamda hisse senetleri aniden yükselebilmekte ya da sebepsiz yere düşebilmektedir. Ciddi bir oynaklık söz konusudur. Kurt piyasası yüksek risk demektir. Bu anlamda tavşan piyasasının tam tersidir.



KURT PİYASASININ ÖZELLİKLERİ

- Kararsızdır. Hisseler aniden yükselebilir ya da çıkabilir.
- Hisse hareketlerinin net ve geçerli bir nedeni olmayabilir.
- Kısa vadeli trendler söz konusudur.
- Alışılmışın dışında davranışlar söz konusudur.
- Yüksek risk dolayısıyla yüksek kazanç vardır.
- Yatırımlarınız kısa sürede yarı yarıya eriyebilir (tam tersi de mümkün).

2.6. KEDİ PİYASASI



Güçlü düşüş trendinde görülen kısa süreli yükseliş hareketini anlatmaktadır. Uzun ve güçlü ayı piyasasında ya da ani ve çok sert gelen satışlar sonrasında kısa süreli bir yükseliş eğilimini tanımlamak için kullanılmaktadır. Bu hareket sonrasında piyasa tekrar düşüş hareketine devam etmektedir. Kısa süreli yükseliş güçsüz bir tepkiyi tanımlamak için "ölü kedi sıçrayışı" şeklinde adlandırılmıştır.

Fiyat hareketinin kısa süreli-geçici bir tepki mi yoksa bir trend değişikliği mi olduğunu anlamak çoğu zaman güçtür. Bir varlık fiyatı çok yüksekte hızla düşünce yukarıya birkaç kez, kısa mesafelerle sıçrar yani yükselir.



2.7. PİYASALARDA KELEBEK ETKİSİ

PİYASALARDA KELEBEK ETKİSİ



“Bir çivi bir nalı, bir nal bir atı, bir at bir süvariye, bir süvari bir bölüğü, bir bölük de bir ülkeyi kurtarır.”

Kelebek etkisi, bir sistemin başlangıç verilerindeki küçük değişikliklerin büyük ve öngörülemez sonuçlar doğurabilmesine verilen addır. Girdilerdeki çok ufak , gözle görülemeyen bir değişiklik çıktılarda çok büyük ve fark edilebilir bir değişikliğe yol açabilir" bu durumdan etkilenen sistemler ise "başlangıç durumuna hassas bağlı sistemler" olarak adlandırılır.



KELEBEK ETKİSİ

Amazon Ormanları'nda bir kelebeğin kanat çırpması, ABD'de fırtına kopmasına neden olabilir. Farklı bir örnekle bu, bir kelebeğin kanat çırpması, Dünyanın yarısını dolaşabilecek bir kasırganın oluşmasına neden olabilir. Bu anlamda negatif yönlü bir terimdir. Genelde Çin piyasaları için kullanılır. Herhangi bir olumsuz gelişmenin küçük de olsa kelebek etkisiyle herşeye yön verebileceğini belirtir.

2.8. ŞAHİN VE GÜVERCİN PİYASASI

ŞAHİN VE GÜVERCİN PİYASASI



Şahin kelimesi konuşma dilinde agresif ve saldırgan anlamlarını çağrıştırmakla beraber finans jargonunda da aynı anlamda kullanılmaktadır.



ŞAHİN PİYASASI

Günümüz kullanımına paralel olarak tarihte ilk kez şahin kullanımı 19. yüzyılda İngilizlere karşı savaşa girilmesini savunan Amerikan Kongre üyelerini tanımlayan bir ifadedir. Bugün finans piyasalarında ise sıkı para politikalarını savunanlar şahinlerdir.

Günümüz kullanımına paralel olarak tarihte ilk kez güvercin kullanımı 19. yüzyılda İngilizlere karşı savaştan kaçıp diplomatik çözüm arayanların lakabıydı.



GÜVERCİN PİYASASI

Finansal yaşamda para politikalarında daha esnek kuralları olan ve ikinci, üçüncü dünya ülkelerinde karşılaşılan bu terimde, toleranslar gelişmiş ülkelere yönelik uygulanmaktadır.

3. SONUÇ

Finans piyasası denildiğinde akıllara rakamlar, grafikler, veriler gelmektedir. Ancak piyasaları anlamaya ve incelemeye başladığımızda çoğumuzun sıkıcı ve anlaşılmaz bulunduğu finansal konuları daha anlaşılır hale getiren bir yönünün olduğunu keşfedebiliriz. Finans dünyasının hayvanat bahçesinde bulunan hayvanlar, durumları-olayları daha anlaşılır ve eğlenceli bir hale getirmektedir. Şahinden güvercine, ayıdan boğaya, kediden file birçok hayvan kendi yaratılış özellikleriyle finansal piyasaların anlaşılmasına katkı sağlamaktadır.

Genel bir sınıflandırma yapılacak olursa;

- Ayı piyasaları, işlerin kötü gittiğini,
- Boğa piyasaları, yatırımcıların alıma geçeceğini,
- Güvercin tutum, finans piyasaları için gevşek tutumu; şahin tutum sıkı para politikasını,
- Siyah kuğu, piyasalarda görülen ani hareketleri anlatmaktadır.

Finans piyasası öyle geniş bir bahçe ki yapılan benzetmeler hem anlaşılır hem de nitelikli benzetmelerdir. “Boğalar kazanır, ayılar da kazanır ama domuzlar kaybeder.” söylemi, yatırımcılara verilen bir öğüt niteliğindedir. Yapılan uyarı yatırımcıların açgözlü olmaması gerektiğini hatırlatmaktadır. “Domuz” söylemi, Wall Street jargonunda gereksiz riskler alarak, piyasada var olan riskleri umursamayarak kısa sürede büyük paralar kazanmayı hedefleyen yatırımcılara bir uyarı niteliğindedir. Kısacası bir yatırımcı iyi bir araştırma ve inceleme döneminden geçerek yol haritasını çıkarmalıdır.

Küresel piyasalarda yaşanan gelgitler;

- ABD-Çin arasındaki ticaret savaşları,
- Jeopolitik riskler,
- Brexit süreci,
- Global büyümeye yönelik endişeler gibi sebepler finansal piyasaların dalgalanmasına ve negatif bir seyir izlemesine neden olmaktadır.

Sonuç olarak finans dünyasında yaşanan ve tahmin edilemeyen olayların geri dönülüp bakıldığında yatırım performanslarını etkilediği bir gerçekliktir.

4. KAYNAKÇA

<https://www.yurtdisiforex.co/sozluk/ayi-piyasasi/>,

<http://piyasarehberi.org/sozluk/boga-piyasas>,

<http://ideacoaching.com.tr/siyah-kugu/>,

<https://borsabilgi.org/kurt-piyasasi-nedir.html>,

<http://piyasarehberi.org/sozluk/olu-kedi-sicrayisi>,

<https://www.dunya.com/kose-yazisi/cin039de-kanatlarini-cirpan-kelebek/4997>,

<https://www.paraborsa.net/i/fed-dosyasi-sahin-nedir-guvercin-nedir-ikon-menkul-10-10-2016/>.